

[Niels Matthiasen.]

netop nu finder man det fra regeringens side berettiget at inddrage den konsulentordning, kolonihavebevægelsen har haft til rådighed.

Regeringen taler meget om hensynet til menneskenes trivsel, men det forekommer mig unægtelig, at det mest bliver ved talen. Her er en bevægelse, der traditionelt har skabt et åndehul for tusinder og atter tusinder af mennesker fra storbyerne, først og fremmest dem med de små indkomster, og givet disse mennesker trivsel. Nu modarbejder regeringen direkte kolonihavebevægelsen, først ved at umuliggøre det for en lang række kolonihaveejere at blive ved deres haver af økonomiske grunde og dernæst ved at fratage dem den faglige støtte, som er nødvendig ved udflytningen af kolonihaverne til byernes omegn. Kan landbrugsministeren give nogen som helst rimelig begrundelse for den konsekvente negative holdning over for kolonihavebevægelsen og dens medlemmer, som åbenbart er kommet frem?

Landbrugsministeren (Henry Christensen): Jeg kan allerførst sige til det ærede medlem, at den fremstilling, han gav af problemet vedrørende en statskonsulentstilling i Kolonihaveforbundet, jo stammer fra Kristeligt Dagblad, men at fremstillingen ikke er korrekt.

Der er ikke tale om, at regeringen eller jeg har truffet beslutning om, at Kolonihaveforbundets statskonsulent skal inddrages. Derimod er der en gammel bestemmelse fra loven af 1958 om normering og klassificering af tjenestemandstillinger, hvor det i § 222 hedder, at stillinger som statskonsulent i indlandet nedlægges ved ledighed, herunder altså også den stilling som konsulent i havebrug, hvis hovedopgave har været at bistå kolonihavebevægelsen. Man har rejst spørgsmålet, om man skulle overflytte denne konsulentstilling til den lovgivning, der i øvrigt er under forberedelse om en række andre konsulentstillinger; da de imidlertid er baseret på et væsentlig andet grundlag, tror jeg ikke, der er noget fornuftigt i at foretage denne overflytning.

Men hvad selve det foreliggende problem angår, vil jeg gerne sige, at jeg for det første deler den sympati for kolonihavebevægelsen,

som også det ærede medlem gav så kraftigt udtryk for, og for det andet at problemet om den pågældende stilling jo først rejser sig om 2-3 år, når den nuværende indehaver af stillingen fylder 70. Jeg vil i hvert fald for mit vedkommende, hvis jeg får anledning til at overveje det problem, der da opstår, være positivt indstillet over for at bevare den foreliggende stilling.

Niels Matthiasen: Jeg takker ministeren for svaret. Det ville unægteligt have været en fordel, hvis man fra landbrugsministeriet havde berigtiget artiklen, der byggede på en udtalelse fra en ekspeditionssekretær i landbrugsministeriet. Det ville have lettet situationen, så kunne vi have sparet dette spørgsmål. Jeg synes, det er rart at høre, ministeren er positivt indstillet for en forlængelse af ordningen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

(Lovforslaget (nr. 43) findes i tillæg A. sp. 1227, fremsættelsen i tidenden sp. 443).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Vi har tidligere i år haft lejlighed til at behandle et forslag om Danmarks forvaltningshøjskole. Dette forslag var omtrent ligelydende med det nu foreliggende, og jeg vil derfor tillade mig at henvise til de bemærkninger, jeg fremkom med her i forsommeren.

Vi vil gerne medvirke til en gennemførelse af forslaget, idet vi ikke mindst anser det for meget vigtigt at komme i gang med den videregående efteruddannelse, som sigter på varetagelse af selvstændige administrative funktioner i forvaltningen. Ikke mindst ude i de nye storkommuner og storamter tror jeg, der er et udtalt behov for personale med en sådan uddannelse. Det er heri, vi ser en interesse i at komme i gang med undervisningen.

Heri ligger naturligvis ikke nogen underkendelse af det personale, som i dag slås

[Jørgen Peder Hansen.]

med problemløsningerne. Tværtimod må man vel næsten have lov til at udtale sin anerkendelse af det store arbejde, der er præsteret fra denne side i de seneste år i forbindelse med kommunesammenlægningerne. Vi har imidlertid en simpel pligt, forekommer det mig, til at give personalet de bedst tænkelige forudsætninger for at løse sine opgaver, og det gør man efter min opfattelse bedst ved at give det mulighed for en efteruddannelse, som er tidssvarende.

Netop i dette efterår starter for alvor den videregående uddannelse, der også sigter på statssektoren, og hvis det er muligt for ministeren at svare, ville jeg meget gerne vide her i dag, hvor mange der er startet her i efteråret, og hvordan starten er forløbet. Har man mon noget overblik over, hvor mange fra statsforvaltningen der deltager i kurserne, og hvor mange der kommer fra den kommunale sektor?

Jeg vil også gerne understrege det betydningsfulde i, at skolen er opbygget på en måde, som sikrer indflydelse både fra elevernes og lærerpersonalets side. Jeg tror, det er meget væsentligt, at det er kommet så godt til udtryk i lovforslaget.

Forvaltningshøjskolen er efterhånden ved at antage et betragteligt omfang i en varieret undervisnings- og kursusvirksomhed. På mange områder har undervisningsn allerede fundet sin form, men vi ved også, at udviklingen løber hastigt, hvorfor vi synes, at det er helt rimeligt, at vi igen kigger på loven senest i samlingen 1975-76. Vi kan jo altid tage den op, hvis der skulle være behov derfor forinden.

Med disse bemærkninger håber jeg, at jeg har fået givet udtryk for, at socialdemokratiet er positivt indstillet over for lovforslaget.

Knud Bro: Der er tale om en genfremsættelse, og jeg kan ikke knytte mange bemærkninger til forslaget, som jeg ikke allerede har knyttet til det. Jeg er stadig lidt betænkelig ved det lange perspektiv, som en 3½-årig uddannelse giver, men jeg forstår, at det ikke kan være anderledes.

Må jeg endnu en gang understrege, at jeg synes, det er overordentlig væsentligt, at man i disse år nedbryder de forældede uddannelsesmæssige klasser, som efterhånden

den har vist sig at ligge som en tung byrde på samfundet. Jeg tror, det er meget fornuftigt, at man her åbner adgang til en mellemuddannelse, som i en lang række tilfælde vil kunne løse de problemer, der opstår. Det er kun en brik i hele spillet, vi her diskuterer, men en meget væsentlig brik, for løsningen her peger fremad.

A. Chr. Andersen: Det foreliggende forslag er vel nok et revisionsforslag, men det er også et forslag om udvidelse af forvaltningshøjskolens virke. Det sidste synes at være meget hensigtsmæssigt. Det vil sikkert blive hilst med tilfredshed i de interesserede kredse, at der nu også åbnes denne nye mulighed for efteruddannelse.

Ved at indføre en særlig ordning vedrørende mellemuddannelsen dækker man et behov, der er ret udtalt. Som anført i bemærkningerne er det ikke ualmindeligt, at der bruges overkvalificeret personale til opgaver, som personale med kortere uddannelse udmærket kunne have klaret, dersom det fik en supplerende uddannelse på det specielle område. Ligeledes er der på grund af mangel på arbejdskraft, særlig i den kommunale forvaltning, mange opgaver, der bliver løst af personale, der i høj grad trænger til at få yderligere uddannelse for at klare opgaverne på en tilfredsstillende måde.

Det er nok rigtigt, at det ikke nytter i øjeblikket at give denne efteruddannelse som fuldtidsundervisning over 2½ år, som det var foreslået af det nedsatte udvalg. Men den her foreslåede form for afvikling af undervisningen med en egentlig undervisningsdag samt yderligere en dag hver 14. dag muliggør, at personalet kan blive i sine stillinger og efterhånden nyttiggøre sin viden i det daglige arbejde. Det må også være rigtigt, at de, der kan aflægge bevis på, at de har gennemgået denne efteruddannelse, må anvende specielle betegnelser derfor.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale forslaget til vedtagelse.

Valbak: Sådan set kunne jeg med en enkelt bemærkning henviser til, hvad der blev sagt ved det tilsvarende lovforslags første behandling i maj måned af hr. Gydemark, der dengang var mit partis ordfører i denne sag.

[Valbak.]

Men siden lovforslaget blev fremsat den 6. maj, er der kommet en rapport fra den såkaldte Milhøjgruppe under planlægningsrådet for de højere uddannelser, rapporten vedrørende samfundsvidenskabelige basisuddannelser. I rapporten er citeret den indstilling, rådets forretningsudvalg efter undervisningsministeriets anmodning har givet om forslag til en administrativ mellemuddannelse. Det fremgår af indstillingen, at man kan tilslutte sig det synspunkt, at der er behov for administrative mellemuddannelser for stats- og kommunalforvaltningens assistentpersonale. Det fremgår også, at man ikke kan tilslutte sig, at en sådan uddannelse etableres som en lukket uddannelse, henlagt til en uddannelsesinstitution uden organisk forbindelse, med de øvrige, allerede bestående samfundsvidenskabelige uddannelser.

Begrundelserne skal jeg ikke komme nærmere ind på, ministeren kender dem da nok. De har selvfølgelig navnlig at gøre med de principper, man nu arbejder med inden for uddannelsesplanlægningen, principper, som må antages at ville folde sig ud i de kommende år i form af bredt anlagte uddannelsesmiljøer — jeg tænker selvfølgelig her på uddannelsescentrene — og i form af bredt anlagte uddannelsesprogrammer.

Så meget om det principielle, som folketingets partier et langt stykke vej har givet tilslutning til at fremme. Jeg tænker herved på centerloven, som vedtoges i sidste samling, og de bemærkninger, der i den forbindelse faldt herom bl. a. i betænkningen fra folketingsudvalget.

Det fremgår også af Milhøjrapporten, at man i planlægningsrådet erkender det akutte behov, der er for at komme i gang med uddannelsesprogrammer for ikke-akademisk personale ansat i de offentlige administrationer — lad mig her gentage, hvad der i foråret fra vor side blev peget på som nogle årsager til, at vi har det akutte behov: kommunalreform og kildeskat. Planlægningsrådet foreslår på baggrund af det akutte behov, at forvaltningshøjskolen i en overgangsperiode varetager undervisningen. Ud fra det langsigtede perspektiv udtaler rådet imidlertid også, at man forventer sammen med undervisningsministeriet at blive inddraget i overgangsordningens for-

beredelse. Jeg henviser her til Milhøjrapporten side 10. Jeg vil gerne her, eller måske hellere i udvalget, høre, om planlægningsrådets forventning i så henseende er opfyldt.

Jeg har med tilfredshed bemærket, at ministeren i bemærkningerne til lovforslaget selv taler om en overgangsordning. Jeg vil gerne have sat en tyk streg under det ord. Måske bør vi i et kommende udvalg ligefrem drøfte, om den foreløbige overgangsperiode bør være af så lang varighed, som revisionsparagraffen, altså § 10, lægger op til.

Der kan ikke være to meninger om, at behovet for efteruddannelsetilbud vil vokse enormt i de kommende år. Slagordet „livs-lang uddannelsesproces“ skal nok vise sig at indeholde mere end et gran af sandhed. Forvaltningshøjskolen er derfor en skole, som i høj grad er kommet for at blive. Den vil være en institution i stadig og stærk vækst, men netop på grund af de stadig flere opgaver, som fremtiden vil stille forvaltningshøjskolen over for, må vi nok passe på, at aktiviteten på det længere sigt holdes inden for de naturlige rammer, som sikrer imod kvælning og imod urationel dobbeltvirksomhed på undervisningsområdet. Det betyder mere konkret, at skolen efter mit skøn bør holdes fri af eller tidligst muligt befries for opgaver, der kan tilgodeses gennem det almindelige, dvs. det åbne undervisningsvæsen, herunder egentlige uddannelser af typen administrative mellemuddannelser.

Ser man tilbage på skolens tilblivelseshistorie lovgivningsmæssigt set, vil man også opdage, at lovgiverne dengang havde det samme afgrænsede sigte med virksomheden, som jeg her har forsøgt at skitsere. Det vil man bl. a. se af ministerens forelæggelse den 18. november i 1964.

Den udvikling, vi står over for på uddannelsesområdet og da specielt på efteruddannelsesfeltet, gør det efter min mening mere end nogen sinde påkrævet at holde fast ved, at skolen er kommet til verden for at dække offentligt ansattes behov for efteruddannelse i det omfang, uddannelsesbehovet ikke kan tilgodeses af det almindelige undervisningsvæsen. Jeg håber, at ministeren kan acceptere hovedlinjerne i disse principielle betragtninger, og skal anbefale, at forslaget går i udvalg til videre behandling.

De principielle bemærkninger — forhå-

[Valbak.]

bentlig af langtrækkende betydning — ændrer ikke ved, vil jeg gerne understrege; at mit parti kan tilsige positiv medvirken til lovforslagets gennemførelse i betragtning af, at det drejer sig om at skaffe lovmæssigt grundlag for at dække et akut behov.

Ømann: Jeg har tidligere hilst dette forslag med lovord. Det synes jeg der er grund til. Det er det første egentlige forsøg, der er gjort her i kongeriget på at skabe en uddannelse med direkte administrativt sigte. Man kunne da godt fremsætte det ønske, at universiteterne på samme måde ville tilpasse visse af deres uddannelser i samme jordnære retning, jeg tænker her specielt på den juridiske uddannelse.

Det, vi nu skal drøfte i udvalget, er jo ikke, som det også er fremgået af de foregående ordførere, selve tanken om mellemuddannelserne, men spørgsmålet om, hvordan man med kraft kan føre denne tanke ud i livet, for her er en af de vigtige nøgler til en fremtidig grundlæggende administrationsreform. Men tankerne står og falder med lærerrekutteringen, så vidt jeg kan se. Det er jo ikke først og fremmest universitetsfolk, man skal bruge i denne fase af forvaltningshøjskolens udvikling, men lærere med stor administrativ erfaring. Til denne uddannelse skal der altså stilles sådanne lærere til rådighed; og her er der måske grund til at foregribe udvalgsbehandlingen ved at spørge ministeren: er vejen banet for, at administrativt dygtige folk kan føle sig tiltrukket af og tilskyndet til at præstere denne undervisning? Vil styrelserne give slip på disse folk og garantere dem, at de ikke lider tab og ulemper eller får en større arbejdsbyrde ved at påtage sig dette?

Jeg har tidligere været inde på spørgsmålet om skolens placering med hensyn til ressortministerium, og ligesom hr. Valbak vil jeg tro, at fremtidsbilledet må være at indpasse denne undervisning i videregående centertanker, knytte forbindelsen til en lang række andre specielle faglige og offentlige uddannelser og fremfor alt gøre denne uddannelse åben, ligesom det er meningen med andre uddannelser. Men her har vi at gøre med en ret skrøbelig spire, så det er vel tanker, man skal arbejde med, men som ikke

ligger umiddelbart for. Jeg mener, at man nu skal koncentrere sig om at få gjort noget alvorligt ud af dette forsøg og så foreløbig lade spørgsmålet om at skifte ressort hvile lidt.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg vil gerne takke for den tilslutning, forslaget har fået fra alle sider.

Hr. Jørgen Peder Hansen spurgte, hvor mange der er startet på den melleमुddannelse, som er den vigtigste nyhed i forslaget. Det er 5 hold med mellem 100 og 120 personer i alt. Hvordan de er fordelt mellem statsansatte og kommunalt ansatte, vil jeg gerne have lov at fortælle om i udvalget, for det ved jeg faktisk ikke. Men der er startet uddannelseshold tre steder i landet, København, Århus og Ålborg, og det betyder da i hvert fald nok, at de ikke er statsansatte alle sammen.

Hr. Valbak var inde på en række principielle betragtninger om denne uddannelsesinstitutionens placering ressortmæssigt og i det hele taget dens placering mellem andre uddannelsesinstitutioner. Det, der vel på nuværende tidspunkt er væsentligt at fremhæve, er, at det er en efteruddannelsesvirksomhed, der foregår på skolen. Det er en uddannelsesvirksomhed, hvis klientel hentes fra institutioner, hvor de pågældende i forvejen er ansat. Det er altså i hvert fald ikke i øjeblikket et åbent uddannelsessystem, men et system, der har en lille smule af etatsuddannelsernes karakter.

Om det skal blive ved med at være sådan, ja, det vil udviklingen vise. Det vil bl. a. have at gøre med, hvorledes uddannelsesplanlægningen på undervisningsministeriets område — jeg tænker her på samfundsuddannelserne og de erhvervmæssige uddannelser — udvikler sig, og i hvilket omfang den uddannelsesvirksomhed, der her er tale om, skal ses i sammenhæng hermed.

Det er jo en naturlig ting og ikke noget, der er specielt for de administrative uddannelser, at efteruddannelsesvirksomheden gerne inspireres fra de områder, hvor man har de pågældende arbejdsopgaver, altså modsat de tilsvarende uddannelsesproblemer. Det er de problemer, man møder i arbejdslivet, på arbejdspladsen, ændringerne i arbejdets karakter og de krav, det stiller, der giver anledning til, at efteruddannelses-

[Arbejdsministeren.]

spørgsmål rejser sig, og derfor vil man altså se, at på dette som på mange andre områder er det i og for sig ikke i tilknytning til grunduddannelsernes planlægning og administration, at inspirationen til efteruddannelserne dukker op, men i de ressortområder, hvor man har de tilsvarende arbejdsmæssige problemer.

Det betyder ikke, at man ikke skal have et nøje samarbejde med de egentlige uddannelsesmyndigheder. Jeg vil snarere sige tværtimod, for det er jo også en kendsgerning, at megen inspiration til uddannelsesplanlægningen, også på grunduddannelsernes område, stammer fra de problemer, man støder på, når man planlægger efteruddannelserne. Også af den grund er der behov for et nøje samspil mellem efteruddannelser og grunduddannelser, også mellem de ressortministerier, der har med de pågældende områder at gøre.

Det, der er tilfældet med forvaltningshøjskolens placering, er, at placeringen er sket efter aftale mellem undervisningsministeriet og planlægningsrådet for de højere uddannelser på den ene side, administrationsdepartementet og mig på den anden side, og i det omfang der kommer ændrede forudsætninger, kommer vi tilbage til spørgsmålet om ressortplaceringen. Det er ikke noget, der er afgjort én gang for alle.

Jeg kan sige til hr. Valbak, at forvaltningshøjskolen ikke skal være og heller ikke er opsamlingssted for uddannelser, som foregår andre steder. At der er tale om en løbende tilpasning og afretning institutionerne imellem, er klart.

Hr. Ømann var inde på spørgsmålet, om lærerrekruttingen er tilfredsstillende. Det er mit indtryk, at det ikke er vanskeligt at skaffe tilstrækkeligt med gode lærerkræfter til forvaltningshøjskolen. Men det siger sig selv, at i det omfang virksomheden udvides, og i det omfang den særlig udvides de steder i landet, hvor det er vanskeligt at skaffe lærerkræfter, foreligger der et problem, og det er givet, at det må tages op. Vi kan måske se på det i udvalget.

Valbak: Jeg vil gerne takke ministeren for den replik, han er kommet med. Jeg er enig med ham et langt stykke vej i de betragtninger, han er kommet med.

Når jeg har taget ordet, er det egentlig, for at en misforståelse på et ganske bestemt punkt ikke skal brede sig. Mine udtalelser i indledningen skulle ikke forstås sådan, at jeg ville diskutere forvaltningshøjskolens ressortforhold; jeg ville derimod gøre opmærksom på, at der er opgaver, som muligvis nu eller på et senere tidspunkt burde henhøre under andre undervisningsområders ressort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statsstøtte til visse private skoler.

(Lovforslaget (nr. 39) findes i tillæg A. sp. 1.193, fremsættelsen i tidenden sp. 187).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Karl Max Rasmussen: Før sommerferien vedtog folketingsretten tre love: loven om ændring af lov om fritidsundervisning m. v., lov om gymnasieskoler og lov om højere forberedelseseksamen, loven om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler og loven om friskoler og private realskoler m. v. Forud for vedtagelsen var gået en grundig udvalgsbehandling, og forslagene blev vedtaget enstemmigt.

Under udvalgsarbejdet blev spørgsmålet om tilskud til renter af lån og til leje af lokaler gjort til genstand for en nærmere drøftelse, som endte med, at ministeren på initiativ af hr. Orla Møller fremsatte ændringsforslag om, at disse spørgsmål toges ud af lovene, og at der i stedet blev fremsat forslag om ændring af støttelovene, så der skaffedes hjemmel dér, hvor det hørte hjemme. Det er en sådan ændring, der i dag er til